

Grażyna Balicka, *Patroni naszych ulic*, Przemyśl 1999, s. 12-13

Leopold Hauser

Leopold Hauser urodził się 22 listopada 1844 roku w Kałuszu, jako syn Rudolfa i Emilii z Domu Frühwirth. We wczesnym dzieciństwie wraz z rodziną przeprowadził się do Dobromila i tu prawdopodobnie uczęszczał do szkoły ludowej. Naukę kontynuował w przemyskim gimnazjum, które ukończył w 1863 roku. Po złożeniu egzaminu maturalnego wstąpił Hauser na Wydział Filozoficzny Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, z zamiarem poświęcenia się pracy pedagogicznej. Po kilku miesiącach przerwał naukę i być może, podobnie jak wielu jego rówieśników, uczestniczył w walkach powstania styczniowego. Po upadku powstania powraca do swoich studiów, tym razem prawniczych, które ukończył w 1872 roku. Pracę zawodową podjął w Sądzie Obwodowym w Przemyślu na stanowisku auskultanta. Jako stażysta pracował również w Sądzie Powiatowym w Jaworowie w Ustrzykach Dolnych. Po raz kolejny powraca do Przemyśla w roku 1874 i obejmuje posadę adiunkta w Sądzie Obwodowym, jako „sędzia do spraw drobiazgowych”. Mając ustabilizowaną sytuację zawodową, a co za tym idzie i materialną, postanowił Hauser założyć rodzinę. W lipcu 1876 roku wstąpiła w związek małżeński z Wandą Kamila Daukszanką.

Hauser wiele czasu poświęcał pracy społecznej. Niektóre jej aspekty nie zawsze były mile widziane przez władze austriackie, a zwłaszcza nie odpowiadała im krytyka, jakiej podjął się Hauser na łamach lokalnej prasy, dotycząca stosunków panujących w austriackim sądownictwie. Odpowiedzią na nią było wezwanie go do złożenia mandatu radnego i ograniczenia jego udziału w pracach na terenie stowarzyszeń. Ostatecznie konflikt ten zakończył się służbowym przeniesieniem Hausera do Sambora. Jego kolejne miejsca pobytu i pracy to Monasterzyska, Żółkiew i ostatecznie Lwów, gdzie m.in. pracował w Sądzie Krajowym, a w 1898 roku otrzymał nominację na radcę Wyższego Sądu Krajowego. W realizacji jego wszystkich planów i zamierzeń przeszkodziła mu choroba, która szybko czyniła postępy. Zmarł w wieku 64 lat, w dniu 9 maja 1908 roku i pochowany został na Cmentarzu Łyczakowskim.

Leopold Hauser od młodych lat przejawiał zainteresowania literackie. Jego pierwszym utworem był wiersz pt. „Więzienie”, napisany w 1864 roku w czasie krótkiego pobytu w areszcie. Zamiłowania literackie wpłynęły zapewne na jego zaangażowanie się w amatorski ruch teatralny. Występował na deskach teatrów jako aktor, był autorem sztuk teatralnych, organizatorem przedstawień, twórcą projektu statutu Przemyskiego Towarzystwa Dramatycznego im. Aleksandra Fredry. Teatr amatorskie to tylko jeden z odcinków jego pracy społecznej. Był również współorganizatorem Stowarzyszenia Rękodzielników „Gwiazda”, założycielem miejscowej gazety, która jako tygodnik „San” zaczęła ukazywać się pod koniec 1878 roku. Zaangażowany był także w wydawanie pierwszego w Przemyślu pisma zawodowego, którego

pierwszy numer ukazał się 1 marca 1879 roku pod nazwą „Urządnik”. Aktywność publicystyczna Hau-sera nie ograniczała się do miejscowych czasopism, wiele publikował również na łamach prasy lwowskiej i krakowskiej.

Dzięki pracy społecznej był w Przemyślu postacią bardzo znaną i cenioną, zarówno przez mieszkańców, jak i przez władze. W listopadzie 1882 roku Rada Miejska nadała mu godność honorowego obywatela Przemyśla. Jego wyjątkową zasługą dla miasta było opracowanie monografii Przemyśl, która powstała w trakcie jego pracy w archiwum, gdzie zajmował się porządkowaniem akt.

Monografia zastała wydana w Przemyślu w roku 1883, i jako jedyne dotąd całościowe opracowanie dziejów miasta, służy czytelnikom po dzień dzisiejszy.